

Cleveland San'at müzesi 50'nci yılını kutladı! ...

Çok defa Amerikan müzelerinin «Entellektüel Aristokrati» olarak isimlendirilen Cleveland San'at Müzesi, 50'nci yıl dönümünü kutlamaktadır. Yarattığı enerji, san'at zevki ve cesaretle dolu olan bu 50 yıl düzenin, san'at çevrelerinde mümtaz bir yer işgal etmesine vesile olmuştur.

Bu münasebetle tertip edilen bir ziyafette söz alan başlıca konuşmacılardan İngiliz Müzesi direktörü Sir Frank Francis «Cleveland Müzesinin yaratıcı başarılarının uzun zamandan beri dünyanın diğer kısımlarındaki müzelerin hayranlık ve gıptasına vesile olduğunu söylemiştir.

Daha ziyade bir endüstri ve ticaretmerkezi olarak bilinen orta büyüklükte bir şehirdeki bir san'at müessesesi olarak Müze önceleri bir takım engeller ile karşılaşmıştır. 19'uncu asrın ikinci yarısında şehir halkının büyük bir kısmı estetik meselelerle fazla ilgilenemeyecek kadar meşgul oldukları için, Halkın çoğu Almanya, İngiltere ve Güney ve Doğu Avrupadan olmak üzere göç etmişti.

1870 yılına kadar Boston New York ve Washington D.C. de büyük müzeler açılmış bulunuyordu fakat Cleveland'te ilk şumüllü san'at sergisi ancak 1878 yılında teşhir edilmişti.

O tarihte Cleveland gazeteleri san'atın endüstriden geri kaldığını belirtmişler fakat ancak 1894 yılında Cleveland San'at Derneği Cleveland şehrinde san'ata karşı faal bir bilgi uyanırmak ve halkta san'at zevkini geliştirmek üzere gayret sarfetmeye karar vermiştir.

Şehrin endüstri bakımından gelişmesi sırasında bazı san'at sever Clevelandlılar ortaya çıkmıştır. Bu şahsiyetler, varlıklı kimselerin kaynaklarını toplumun faydalanabileceği şekilde kullanmaları lüzumuna inanıyorlardı. Asrın sona ermesinden önce, birbirlerini tanımayan dört san'at sever bir san'at müzesi için para veya arazi hibe etmiş bulunuyordu. Fakat bu hedefleri koordine etmenin güçlükleri karşısında Müze ancak 25 yıl sonra kurulabilmiştir.

Fakat o tarihte şehirde diğer san'at sahalarında da bir hareket göze çarpmaya başlamıştı. Cleveland Play House Tiyatrosu kurulmuş, Cleveland Senfoni orkestrası daimi bir orkestraya şefi arıyordu. Neo-klasik stil de, mermer müze binası 1916 Haziranında açıldığı zaman gazeteler bunun parlak bir geleceğe vaad ettiğine işaret etmişlerdi.

Daha ta başlangıçtan beri müze kalite üzerinde durmuş ve her kültür, her devre ve insan oğlunun yaratıcılığının her kategorisinden en iyi eserleri bir araya getirecek, hakikaten evrensel mahiyette bir koleksiyon elde etmek üzere faaliyete geçmişti. Müzenin 50'nci yıl dönümünü tes'it ettiği bu yılda serri halinde takdim edilen özel sergiler müzenin gayesine ne derecede yaklaşmış olduğunu göstermektedir.

Bir çok özel koleksiyoncuların ve özel şahısların müzeyi düşünerek elde ettikleri san'at eserleri bu müzenin bugünkü durumuna ulaşmasında mühim rol oynamıştır. Fakat bu müzenin başarılı olmasındaki yegâne sebep, her yıl san'at eserlerinin satın alınması için tahsis edilen 1.300.000 dolarlık bütçe değildir. Bundan daha da önemli 1930'dan 1958'e kadar müzenin müdürlüğünü yapmış olan William M. Milliken'in tesis et-

miş olduğu ve daha sonra bugünkü müze müdürü Sherman Lee'nin de devam ettirdiği, san'at eserlerini toplama şeklidir.

Her iki müze müdürü de san'at eserlerine ve başkalarının önem vermediği san'at eserlerini bulup elde etmekte gösterdikleri bilgidir. Meselâ bu sonuncusuna bir örnek olarak Dr. Lee'nin senelerce önce İsviçrede küçük bir kütüphane koridorunda, isimsiz bir şekilde asılı duran ve onun tarafından satın alınarak bütün Cleveland Müzesinin en kıymetli eserleri arasında bulunan İspanyol ressam Jusepe de Ribera'nın «Adonis'in Ölümü» isimli tablosu gösterilebilir.

Müdürlüğünün san'at zevki ve anlayışı ve gösterdiği gayret sayesinde Cleveland müzesi bugün bir çok ünlü isimler ve onların eserlerinin en güzel örnekleri ile doludur. Bunlar arasında El Greco, Rubens, Titian, Tintorette, Turner, Büyük Fransız empresyonistleri, Picasso ve daha bir çok sanatçı sayılabılır. Batı ve oryantal eserlerden müteşekkil muhteşem koleksiyonlar ve dekoratif sanat eserleri müzenin koleksiyonları arasında yer almaktadır.

1958 yılında Müzeye yapılan bir ilâve inşaattan sonra müze Amerikan resim ve heykeltirahlık sahasında 516 örneği müzeye dahil etmiştir. Bu eserlerin sanatçıları arasında 19'uncu asır manzara ressamı Thomas Cole'dan meselâ Robert Motherwell, Willem de Kooning, Elsworth Kelly ve Alexander Calder gibi çağdaş sanatçılara kadar pek çok sanatçı bulunmaktadırlar.

Mamafih, genel olarak müze müdürü san'ata fazla yer vermekte ve bir müzenin başlıca sorumluluğunun, elde edilmesi daha güç olan, geçmişin eserlerine karşı olduğunu belirtmektedir. Müze çağdaş eserlerin elde edilmesini erteliyerek gelecek nesillerin istifadesi için de iyi çağdaş eserlerin satın alınması üzerinde durmayı tercih etmektedir.

Mamafih ödünç olarak alınan meselâ «50 Yılda Modern Sanat» gibi sergiler Cleveland Müzesinin, bulunduğu bölge halkının modern sanat sahasındaki gelişmeleri takip etmelerine vasıta olmasını sağlamaktadır.

Cleveland Müzesinin 50'nci yılını tes'id programlarına özel konferanslar, eğitici sergiler ve

and san'at müzesi müdürü Sherman Lee, müzenin 50'nci yılını münasebetiyle teşhir edilen eserlerden birini inceleyenmektedir.